

Katechéza ako súčasť evanjelizácie

Úsilie ohlasovať evanjelium ľuďom dnešnej doby, treba pokladať za povinnosť, ktorú partikulárna cirkev (Spišská diecéza) musí plniť nielen voči spoločenstvu kresťanov, ale aj voči celej ľudskej spoločnosti. Cirkev ako zvestovateľka evanjelia začína svoje dielo tým, že sama sebe ohlasuje evanjelium. Lebo ako spoločenstvo veriacich neustále cíti potrebu počúvať to, v čo verí, a nepretržitou konverziou a obnovou hodnoverne ohlasovať evanjelium ľuďom. „Podmienky spoločnosti nás všetkých nútia prijať metódy a všetkými silami hľadať cesty a spôsoby, ako prinášať ľuďom dnešnej doby kresťanské posolstvo, v ktorom jedinom budú vedieť nájsť odpovede na svoje otázky a čerpať silu na plnenie medziľudských povinností“ (EN 3).

*Pápež Pavol VI. v exhortácii *Evangelii nuntiandi* predstavil tento evanjelizačný proces v niekoľkých etapách:*

1. krok: Svedectvo života bez slov

„Radostná zvesť sa má hlásať predovšetkým svedectvom vlastného života. Takýmto tichým svedectvom kresťania vyvolávajú v srdciach tých, čo ich pozorujú, niektoré nevyhnutné otázky ako napríklad: Prečo sú takí? Prečo žijú takým spôsobom? Kto alebo čo ich na to podnecuje? Prečo sa o nás zaujímajú? Také svedectvo je už tichým, ale veľmi silným a účinným hlásaním radostnej zvesti. To už je začiatok evanjelizačnej činnosti. Vyššie uvedené otázky si položia ako prvé azda mnohí nekresťania alebo ľudia, ktorí o Kristovi nepočuli, ale aj pokrstení, ktorí nežijú kresťansky, alebo tí, čo žijú medzi kresťanmi, nie však podľa kresťanských zásad, alebo aj ľudia, ktorí s bolesťou hľadajú niečo alebo „Nieкого, koho existenciu tušia, ale ho nevedia pomenovať. Takéto svedectvo je nevyhnutné a vo všeobecnosti je to prvá evanjelizácia“. (EN 21).

2. krok: Nevyhnutnosť jasného ohlasovania

„Aj to najkrajšie svedectvo sa ukáže nedostatočné, ak nebude osvietené a ozrejmené. Svätý Peter to rád označoval: „Zdôvodniť nádej, ktorá je vo vás“ (1Pt 3,15) jasným a nepochybným hlásaním Pána Ježiša. Nemožno hovoriť o skutočnej evanjelizácii, ak sa pri nej nehľasa aj meno, učenie, život a prisľúbenie, kráľovstvo a tajomstvo Ježiša Nazaretského, Syna Božieho. Toto ohlasovanie – kerygma, kázanie alebo katechéza – zaujíma v evanjelizácii také dôležité miesto, že sa často stáva priamo jej synonymom“ (EN 22)

3. krok: Životne priľnúť k pravde v spoločenstve Cirkvi

Hlásanie evanjelia dosahuje svoj plný účinok a má význam len vtedy, keď každý, kto ho počuje, ho správne aj chápe, prijíma, dá sa ním preniknúť a vo svojom srdci s ním úplne súhlasí, keď totiž prijme pravdy, ktoré zjavil milosrdný Pán, a ešte viac, keď prijme zameranie života, ktorý sa tu predkladá. Toto rozhodnutie však nemôže byť abstraktné. Prejavuje sa konkrétnym viditeľným vstupom do spoločenstva veriacich. (EN 23)

4. krok: Prijatie sviatostí

Podľa dynamickej sily evanjelizácie ten, čo prijíma evanjelium ako slovo spásy vyjadruje to aj sviatostným spôsobom, t.j. oddanosťou k Cirkvi a prijímaním sviatostí, ktoré odkrývajú a podopierajú túto príslušnosť k Cirkvi skrze milosť, ktorú udeľujú. (EN 23)

5. krok: Stať sa sám ohlasovateľom

Kto prijal evanjelium, stáva sa aj sám jeho ohlasovateľom. V tom spočíva dôkaz pravdivosti evanjelizácie. Je to akýsi skúšobný kameň. Nie je totiž možné, aby niekto prijal Božie slovo a uveril v Božie kráľovstvo, a nestal by sa jeho svedkom a hlásateľom. Všetky tieto etapy treba chápať v ich celkovej spojitosti. (EN 24) Evanjelizácia sa musí podriaďovať tajomstvu horčičného semienka a nemožno od nej vyžadovať, aby hneď vyprodukovala veľký strom.

Katechéza v procese evanjelizácie

Katechéza predstavuje jeden z významných prvkov v celkovom procese evanjelizácie. Svojou povahou sa líši od prvého ohlasovania, či prvej evanjelizácie, ktorú v istom zmysle predpokladá. To však nebráni, aby katechéza obsahovala a vo svojej praxi preberala úlohu pomáhať ľuďom ku konverzii, a to zvlášť tam, kde k nej v skutočnosti ešte neprišlo. V tomto zmysle musí mať katechéza vždy formu evanjelizácie. (Porov. VKD 18; VDK 61-62)

Prvé ohlasovanie je adresované neveriacim a tým, čo v podstate žijú v náboženskej ľahostajnosti. Jeho úlohou je ohlasovať evanjelium a pozývať k obráteniu. Katechéza na rozdiel od počiatočného hlásania evanjelia napomáha dozrievanie tohto počiatočného obrátenia tým, že obráteného vychováva vo viere a začleňuje ho do kresťanského spoločenstva. Medzi týmito dvoma formami služby slova je preto vzťah odlišnosti vo vzájomnom dopĺňaní sa. (VDK 61)

V pastoračnej praxi sa však medzi oboma činnosťami nedajú tak ľahko určiť hranice. Často osoby, ktoré prichádzajú na katechézu, potrebujú v podstate skutočné obrátenie. Preto je potrebné, aby sa prvá etapa katechetického procesu venovala obráteniu. Katechéza v pravom zmysle slova bude môcť spĺňať svoju špecifickú úlohu výchovy vo viere iba keď bude vychádzať z obrátenia, t.j. keď bude počítat' s vnútorným postojom toho, „kto verí“. (VDK 62)